

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr VIII/63/24
Rady Gminy Duszniki
z dnia 29 października 2024 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA GMINY DUSZNIKI
NA LATA 2025-2028**

Duszniki, październik 2024

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie

I. Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów uzależnień w Gminie Duszniki.

II. Lista aktualnych problemów wynikających z analizy danych statystycznych oraz cele wynikające z analizy zbadanych problemów.

III. Zadania, wskaźniki realizacji zadań.

IV. Zasoby Gminy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

V. Koordynowanie zadań Programu.

VI. Finansowanie zadań Programu.

VII. Harmonogram zadań.

VIII. Materiały źródłowe.

Wprowadzenie

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz problemów związanych z uzależnieniami od narkotyków w Polsce są: ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2023 poz. 2151) oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939). Powyższe ustawy określają kierunki polityki państwa wobec alkoholu oraz narkotyków, a także regulują zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami, wskazują zadania i podmioty odpowiedzialne za ich realizację, a także źródła finansowania tych zadań. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Duszniki na lata 2025-2028, zwany dalej Programem, jest elementem gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Program określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z ww. ustaw.

U podstaw współczesnego systemu regulacji leży założenie, że alkohol nie jest takim samym artykułem jak inne i nie podlega zasadom wolnego rynku. W związku z tym, ustawowym obowiązkiem samorządu gminy jest realizacja polityki ograniczania dostępności alkoholu.

We wszystkich krajach europejskich alkohol jest traktowany jako towar szczególny i tym samym nie podlega regułom wolnego rynku. Handel alkoholem jest reglamentowany. W Polsce za realizację polityki ograniczającej dostępność alkoholu odpowiedzialny jest samorząd gminny. Reglamentację alkoholu rozpoczyna rada gminy poprzez uchwały określające liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i ograniczenia godzin nocnej sprzedaży napojów alkoholowych. Za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych gmina pobiera opłaty, które przeznacza na rozwiązywanie problemów generowanych przez spożywanie alkoholu. Naprawianie szkód znacznie przekracza kwoty uzyskane z tytułu sprzedaży alkoholu.

W odniesieniu do alkoholu wyróżnia się dwa rodzaje dostępności: ekonomiczną, która rozumiana jest jako relacja między ceną alkoholu a dochodami konsumentów oraz fizyczną określającą gęstość punktów sprzedaży napojów alkoholowych, ich rozmieszczenie na terenie gminy oraz godziny otwarcia placówki. W ramach ograniczania dostępności alkoholu ustawodawca wprowadził regulacje centralne, wynikające wprost z zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz regulacje lokalne, wprowadzone przez samorząd.

Z art. 12 ust. 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wynika nakaz uwzględniania w gminnych programach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, usytuowania miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych oraz godzin sprzedaży napojów alkoholowych.

Podobnie ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na gminę szereg zadań, które obejmują między innymi zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem, prowadzenie profilaktycznej

działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii.

Ponieważ tak alkoholizm jak i narkomania są niezwykle groźnymi zjawiskami w życiu społecznym, należy dokładać wszelkich starań i wdrażać rozmaite metody walki z tymi zjawiskami, ale również podejmować skuteczne działania profilaktyczne oraz pomagać osobom dotkniętym uzależnieniami oraz ich rodzinom. Realizacji tych celów w latach 2025-2028 będzie służył Program.

Aktami prawnymi regulującymi kwestie realizacji działań z przedmiotowego zakresu są:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz.U. z 2023 r., poz.2151),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1939),
3. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t. j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1608 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1270 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1320 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 609 z późn. zm.),
7. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 146 z późn. zm.),
8. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1283),
9. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 424 z późn. zm.),
10. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 917),
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021– 2025 (Dz. U. z 2021 r., poz. 642).
12. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Duszniki na lata 2021- 2030.

I. DIAGNOZA SYTUACJI LOKALNEJ W ZAKRESIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ W GMINIE DUSZNIKI

LUDNOŚĆ GMINY

Tab. 1. Struktura wg płci

	2021	2022	2023
Ludność ogółem	9 124	9 128	9349
Kobiety	4 600	4 618	4732
Mężczyźni	4 524	4 510	4617

Źródło: Opracowanie własne Urząd Gminy Duszniki.

Tab. 2. Struktura wg wieku

Lata	2021			2022			2023		
	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem
do lat 18	1 021	1 124	2 145	967	1 123	2 090	1 020	1 133	2 153
w wieku produkcyjnym	2 623	2 897	5 520	2 582	2 825	5 407	2 642	2 906	5 548
w wieku poprodukcyjnym	1 134	590	1 724	1 049	582	1 631	1 076	572	1 648

Źródło: Opracowanie własne Urząd Gminy Duszniki

Ponad połowa ludności gminy, 59,70 % ogółu populacji, stanowią mieszkańcy w wieku produkcyjnym (średnia liczba mieszkańców z trzech lat: 9 200 do średniej liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym: 5 492 = 59,70 %). Dzieci i młodzież stanowią 23,14% (średnia liczba dzieci z trzech lat = 2 129 do średniej liczby mieszkańców: 9 200 = 23,14%). Natomiast 15,68 % ludności osiągnęło wiek poprodukcyjny (średniej liczby osób w wieku poprodukcyjnym z trzech lat = 1 443 do średniej liczby mieszkańców z trzech lat: 9 116 = 15,68%).

UZALEŻNIENIE OD ALKOHOLU

W wielu sondażach przeprowadzonych na terenie kraju problemy wynikające z nadmiernego spożywania alkoholu, do których zaliczyć należy przemoc w rodzinie oraz przemoc i agresję na ulicach, wysuwają się na pierwsze miejsce. Biorąc pod uwagę dane dostarczone przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dotyczące populacji osób

w Polsce, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych, na obszarze Gminy Duszniki szacunkowe dane liczbowe dotyczące populacji przedstawiają się następująco:

Tab. 3. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów uzależnień (dane szacunkowe wg PARPA)

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów uzależnień (dane szacunkowe wg. PARPA)		W Polsce	W mieście 100 tys. mieszk.	W Gminie Duszniki
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 180 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 363 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 363 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	ok. 640 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	Razem ok 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	około osób: 443 dorosłych i dzieci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PARPA.

Przyjmując szacunki Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych można zakładać, że w Gminie Duszniki jest:

- osób uzależnionych od alkoholu – ok. 180;
- osób dorosłych, żyjących w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice) – ok.363;
- dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików – ok. 363;
- osób pijących szkodliwie – ok. 640;

- osób doznających przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym – ok. 443. Powyższe dane są jednakże bardzo ogólne i ukazują problem szacunkowo.

UZALEŻNIENIE OD NOWYCH SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Badanie uzależnionych od nowych substancji psychoaktywnych, które pozwala na porównanie sytuacji w Unii Europejskiej, jest FLASH EUROBAROMETR, zrealizowany na zlecenie Komisji Europejskiej w krajach UE wśród 15-24 latków. Badanie zostało przeprowadzone dwukrotnie, w 2011 i 2014 roku. Najwyższe odsetki badanych, deklarujących używanie nowych substancji psychoaktywnych odnotowano w Irlandii zarówno w 2011 (22%) i 2014 roku (16%). Na drugim miejscu jest Łotwa i Polska z wynikiem 9%. W drugim pomiarze z 2014 roku odsetek nadal się nie zmienił i wynosił 9%, ale kilka krajów odnotowało wzrost używania i mają one wyższe wskaźniki od Polski, są to np. Słowenia, Francja, Wielka Brytania i Hiszpania.

W raporcie Głównego Inspektora Sanitarnego z 2023 roku w rejestrze zgłoszonych/podejrzewanych zatruc znalazło się łącznie 1 698 przypadków, w tym 264 przypadki w zakresie środków zastępczych i nowej substancji psychoaktywnej oraz 1434 przypadki w grupie pozostałych substancji.

Zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną dotyczyło 264 przypadków. Najwięcej zgłoszeń interwencji medycznych pochodziło z województw: małopolskiego (61), śląskiego (56) i lubuskiego (36). Najmniej z województw: lubelskiego (0) i opolskiego (0). Poniższa tabela zawiera zestawienie według województw.

Tab.4. Wskaźnik zatruc SZ/NSP na 100 tys. Mieszkańców według województw w 2023 r. w Polsce

Województwo/liczba mieszkańców			Wskaźnik interwencji medycznych na 100 tys. mieszkańców
Lp.	POLSKA	37 698 294	0,70
1	dolnośląskie	2 883 133	0,24
2	kujawsko-pomorskie	2 001 670	0,80
3	lubelskie	2 017 807	0,00
4	lubuskie	977 493	3,68
5	łódzkie	2 370 370	1,18
6	małopolskie	3 428 728	1,78
7	mazowieckie	5 509 351	0,07
8	opolskie	939 470	0,00
9	podkarpackie	2 075 827	0,05
10	podlaskie	1 140 681	0,26
11	pomorskie	2 358 323	0,25

12	śląskie	4 333 066	1,29
13	świętokrzyskie	1 173 285	0,43
14	warmińsko-mazurskie	1 362 433	0,15
15	wielkopolskie	3 490 364	0,77
16	zachodniopomorskie	1 636 293	0,73

Źródło: Opracowanie Głównego Inspektora Sanitarnego

W kolejnej tabeli przedstawiono zestawienie 264 przypadków zatrucić środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi według grup wiekowych.

Tab.5.: Liczba zatrucić środkami zastępczymi/ nowymi substancjami psychoaktywnymi w Polsce w 2023 roku w poszczególnych przedziałach wiekowych

Wiek	Przedział wiekowy	Liczba zgłoszeń
do 18 roku życia	0-6 lat	2
	7-12 lat	2
	13-15 lat	20
	16-18 lat	34
Razem do 18 roku życia		58
powyżej 18 roku życia	19-24 lat	45
	25-29 lat	44
	30-39 lat	74
	40 i więcej lat	43
Razem powyżej 18 roku życia		206
RAZEM		264

Źródło: Opracowanie Głównego Inspektora Sanitarnego

Nie ma żadnych informacji, aby sprzedawcy czy producenci „dopalaczy” sprawdzali bezpieczeństwo sprzedawanych produktów. Jest to zatem eksperyment na użytkownikach. Aktualnie istnieje przynajmniej kilka opracowań naukowych, które świadczą o tym, że nowe substancje psychoaktywne mogą powodować poważne zaburzenia wymagające leczenia psychiatrycznego oraz powodować niewydolność nerek, serca, i oddechoją oraz wzrost temperatury ciała. W konsekwencji może dojść nawet do zgonu.

ALKOHOLOWY ZESPÓŁ PŁODOWY I ZESPÓŁ ZABURZEŃ SPOWODOWANYCH SPOŻYWANIEM ALKOHOLU W CZASIE CIĄŻY

Kolejnym ważnym aspektem jest FAS - Alkoholowy Zespół Płodowy. Z raportu Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że FAS stwierdza się wówczas gdy kobieta w ciąży spożywa alkohol. Może to wywołać u płodu wiele niekorzystnych, długotrwałych zmian, od znacznych anomalii morfologicznych i niedorozwoju umysłowego, po subtelne zaburzenia poznawcze, a także zaburzenia zachowania. Pierwsze, i jak do tej pory jedyne, badania dotyczące rozpowszechnienia FASD w Polsce, w latach 2012-2014, przeprowadziła Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach projektu ALICJA¹. Pokazały one, że zaburzenia neurorozwojowe wynikające z picia alkoholu przez matkę w czasie ciąży dotyczą nie mniej niż 2% dzieci w wieku 7-9 lat (Okulicz-Kozaryn, Borkowska, Brzózka, 2015). Oznacza to, że FASD występuje znacznie częściej niż np. choroby spektrum autystycznego (1,5%; Baio, 2014) lub zespół Downa (0,1%, Shin i in., 2009).

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

Uzależnienie to stan, w którym funkcjonowanie danej osoby jest zależne, ale też kontrolowane przez pozyskiwanie substancji, jej używanie i dochodzenie do siebie po użyciu owej substancji. Uzależnienie może również dotyczyć zachowań, a nie tylko substancji i wtedy mamy do czynienia z uzależnieniami behawioralnymi.

Uzależnienie behawioralne, czyli inaczej uzależnienia od zachowań, to wszelkie nałogi związane z wykonywaniem jakichś czynności. Ta grupa uzależnień zawsze istniała, ale obecnie z racji rozwoju technologii oraz kultury konsumpcjonizmu znacznie zwiększyła się liczba osób cierpiących na ten rodzaj nałogu. Ludzie uzależniają się od zachowań, gdyż szukają w nich ekscytacji i przyjemności, ukojenia swoich emocji oraz sposobu na radzenie sobie z wyzwaniami życiowymi, które bez tego wydawałyby się zbyt trudne do udźwignięcia.

Tak jak w przypadku każdego innego uzależnienia, uzależnienia behawioralne jest chorobą, która w postępujący sposób zaczyna wyniszczać życie człowieka. Człowiek uzależniony często nie zdaje sobie sprawy, że cierpi na tę chorobę, ukrywa ją przed otoczeniem ze strachu przed konsekwencjami i z powodu wstydu, jaki zwykle odczuwa.

Przykładami najczęstszych uzależnień behawioralnych są:

- zakupoholizm;
- patologiczny hazard;
- kompulsywne objadanie się;
- ortoreksja- nadmierna koncentracja na zdrowym jedzeniu;
- pracoholizm;

---

¹ A LICJA – ALkohol I Cięża – Jak pomóc dziecku. Projekt realizowany przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, we współpracy ze Światową Organizacją Zdrowia (WHO) oraz polskimi specjalistami (m.in. T. Jadczyk-Szumilo i K. Liszczem), zaakceptowany przez Komisję Bioetyczną Instytutu Psychiatrii i Neurologii (IPiN) w Warszawie.

- uzależnienie od używania komputera i gier komputerowych;
- sieciologizm- uzależnienie od użytkowania sieci internetowej;
- fonologizm- uzależnienie od telefonu komórkowego;
- biogoreksja- przesadna dbałość o sylwetkę poprzez ćwiczenia fizyczne, restrykcyjną dietę, stosowanie sterydów anabolicznych.

UCHWAŁY DOTYCZĄCE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PRBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

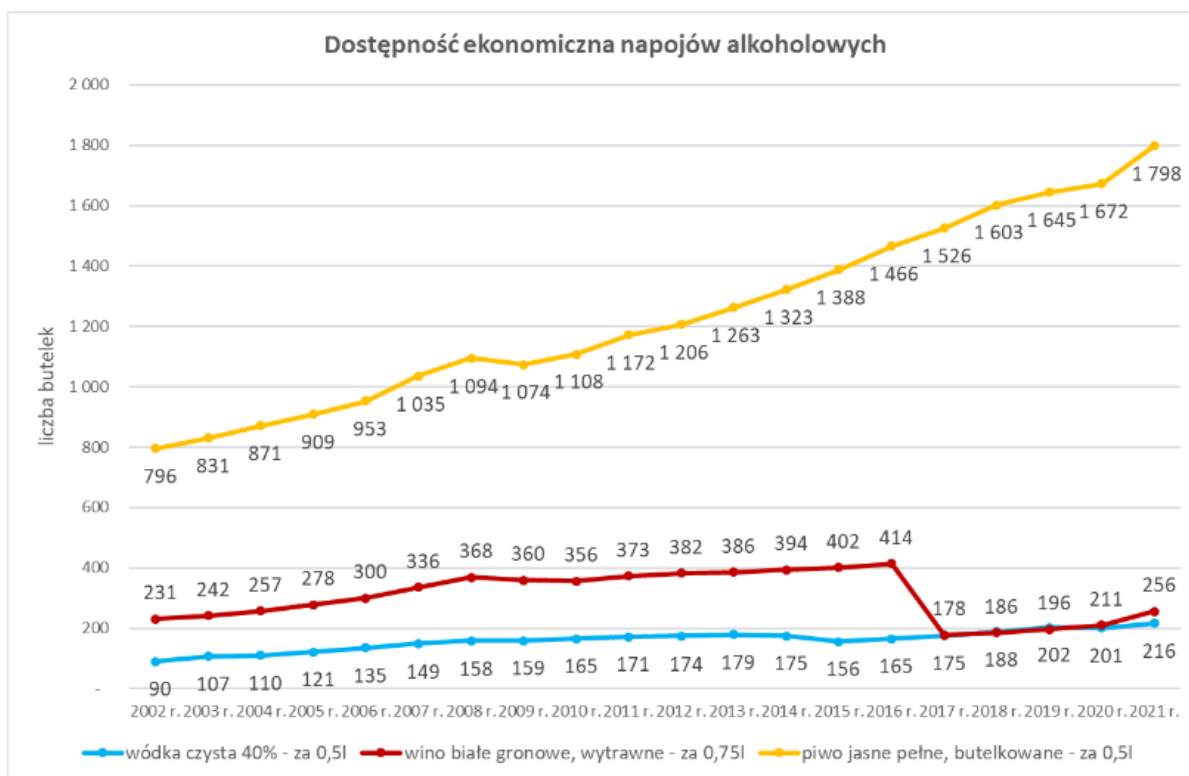
W Polsce kwestie związane ze sprzedażą alkoholu reguluje art. 15 i art. 43 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Alkohol mogą sprzedawać tylko te sklepy i lokale, które posiadają zezwolenie na obrót detaliczny wydany przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta odpowiedniego dla lokalizacji punktu sprzedaży. Zgodnie z art. 12 ust.7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi maksymalna liczba zezwoleń, usytuowania miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych oraz godziny sprzedaży napojów alkoholowych uwzględniają postanowienia gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. W roku 2021 dokonano zmiany uchwały określającej maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Uchwałą Rady Gminy Nr XLVII/305/21 z dnia 28 września 2021 r. zmniejszono ilość zezwoleń. Uchwała określa maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5 % zawartości alkoholu oraz piwa w ilości 37 zezwoleń (zmniejszenie w porównaniu do poprzedniej uchwały o 18 zezwoleń), powyżej 4,5 % do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) w ilości 26 zezwoleń (zmniejszenie o 4 zezwolenia), powyżej 18 % zawartości alkoholu w ilości 26 zezwoleń, zmniejszenie o 4 zezwolenia.

Alkohol ze względu na swoją dwoistą naturę nie jest zwyczajnym towarem i nie podlega zasadom wolnego rynku. Podwójna rola alkoholu polega na tym, że z jednej strony jest to produkt legalnie dostępny, ale z drugiej to substancja psychoaktywna i szkodliwa, dlatego regulacje prawne związane z alkoholem mają charakter ograniczający.

Zestaw środków reglamentacyjnych, za pomocą których państwo wpływa na kwestie alkoholowe jest dość szeroki. Należą do niego m.in.: ograniczenia w dostępie do alkoholu poprzez limitowanie punktów sprzedaży i określanie zasad ich rozmieszczenia, konieczność uzyskania zezwolenia na handel alkoholem, zakazy i ograniczenia dotyczące reklam, zakaz sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym, eliminowanie nietrzeźwości i spożywania alkoholu w miejscach publicznych. Znaczącą część tych środków stosować mogą wyłącznie samorządy gminne.

Dostępność ekonomiczna – to relacja między ceną alkoholu a dochodami potencjalnych konsumentów. Cena jest w dużej mierze warunkowana wysokością podatku akcyzowego. Wskaźnikiem obrazującym dostępność ekonomiczną napojów alkoholowych jest liczba butelek poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych, które można kupić za średnie miesięczne wynagrodzenie. Na zmianę dostępności wpływają więc zarówno różnice cenowe

jaki i wzrost wynagrodzenia. W 2021 r. można było kupić 1798 butelek piwa, 256 butelek wina oraz 216 butelek mocnego alkoholu. Oznacza to, że w ciągu roku dostępność ekonomiczna wzrosła o 126 butelek piwa, 45 butelek wina i 15 butelek wódki, w porównaniu z rokiem 2020, pomimo wprowadzonej 10% podwyżki podatku akcyzowego od napojów alkoholowych.

Dostępność fizyczna – gęstość sieci punktów sprzedaży. Dostępność fizyczną regulują zapisy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (choćby wprowadzając zakaz sprzedaży alkoholu w wybranych miejscach, np. szkołach). Jednak ustalone przez gminy limity są tak wysokie, że w wielu przypadkach są wykorzystywane tylko w 80%.²

Według rekomendacji Światowej Organizacji Zdrowia oraz Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zalecane jest, aby 1 punktu sprzedaży przypadał na 1000 – 1500 mieszkańców. W Polsce liczba punktów sprzedających alkohol jest czterokrotnie wyższa niż rekomendowana przez Światową Organizację Zdrowia. Nieprawdą jest, że im większe dochody z wydanych koncesji, tym większe środki przeznaczone są na profilaktykę. Przeciwnie, każda złotówka podatku z alkoholu kosztuje nas 4 zł - w innych dziedzinach życia.³

²K. Brzózka „Strategie ograniczania dostępności alkoholu” PARPA.

³ Dane PARPA

Tab.6. Dane w zakresie liczby zezwoleń.

Rok	2021	2022	2023
Liczba zezwoleń do 4,5% (w tym piwo)	37	30	30
od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	26	21	19
powyżej 18%	26	22	22
Razem:	89	73	71

Źródło: Opracowanie własne Urząd Gminy Duszniki

Ustalone w uchwale Rady Gminy Duszniki ilości zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zostały ustalone w wysokości odpowiadającej obecnemu zapotrzebowaniu. W danych zawartych w tabeli nr 7 przedstawiono liczbę niewykorzystanych zezwoleń. Liczba ta nadal utrzymuje się na wysokim poziomie.

Nieznacznie po przyjęciu uchwał w 2021 roku w sprawie maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wzrosła ilość osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych. Wskaźnik ten nadal jest jednak poniżej średniej krajowej. W Polsce na jeden punkt sprzedaży przypada średnio 275 mieszkańców⁴, w Gminie Duszniki za 2023 jest to 131osób.

W roku 2021 Rada Gminy podjęła uchwałę Nr XLVII/306/21 z dnia 28 września 2021 r. w sprawie ustalenia zasad usytuowania na terenie Gminy Duszniki miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Zgodnie z podjętą uchwałą miejsca sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nie mogą być usytuowane w odległości mniejszej niż 70 metrów od szkół, przedszkoli, kościołów, kaplic w których odbywają się regularne nabożeństwa oraz cmentarzy.

Tab.7. Dane w zakresie liczby niewykorzystanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Rok	2021	2022	2023
Liczba niewykorzystanych zezwoleń do 4,5% (w tym piwo)	5	7	7
od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	5	5	7
powyżej 18%	5	4	4
Liczba niewykorzystanych zezwoleń ogółem	15	16	18

Źródło: Opracowanie własne Urząd Gminy Duszniki

⁴ Dane PARPA

Na podstawie danych zgromadzonych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wzrasta również spożycie w litrach na jednego mieszkańca, które zostało zaprezentowane w tabeli nr 8.

Należy również zwrócić uwagę na fakt, że zmienił się sposób picia alkoholu. Spożywamy dużo alkoholu w domu, z rodziną albo w samotności według opinii dyrektora PARPA. Więcej pijemy w weekendy i święta. W ostatnich 10 latach zanotowano ogromny skok w sprzedaży wina kosztem piwa oraz wzrost spożycia „małpek”.

Tab.8. Spożycie alkoholu w litrach na jednego mieszkańca

Rok	Wyroby spirytusowe (100% alkoholu)	Wino i miody pitne	Wino i miody pitne w przeliczeniu na 100% alkohol	Piwo	Wino i miody pitne w przeliczeniu na 100% alkohol
2021	3,8	6,7	0,8	92,7	5,13
2022	3,5	6,3	0,76	92,9	5,11
2023	3,4	6,8	0,72	87,4	4,81

Źródło: dane PARPA

RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE

Dane dotyczące wartości sprzedanego alkoholu ogółem w latach 2021-2023 przedstawiono w tabeli Nr 9. Dzieląc tę kwotę przez liczbę mieszkańców powyżej 18 roku życia uzyskujemy kwotę przypadającą na jednego pełnoletniego mieszkańca. Kwoty te kształtują się na poziomie od 1 276,79 zł do 1 376,94 zł, i świadczą o dużej dostępności alkoholu.

Tab. 9. Wartość alkoholu sprzedanego w placówkach na terenie gminy na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców wyniosła:

Rok	2021	2022	2023
Wartość sprzedanego alkoholu	8 908 230,00 zł	9 818 957,70 zł	9 668 998,61 zł
Kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy mieszkaniec Gminy Duszniki (powyżej 18 roku życia)	1 276,79 zł	1 376,94 zł	1 340,12 zł

Źródło: Urząd Gminy Duszniki

SZKOŁY, PRZEDSZKOLA I INNE PLACÓWKI OŚWIATOWE

Na terenie Gminy Duszniki działają: Szkoła Podstawowa w Dusznikach, Szkoła Podstawowa w Grzebienisku, Szkoła Podstawowa w Sędzinku. Ważną rolę w realizacji zadań z zakresu profilaktyki odgrywają programy profilaktyczne, które realizowane są przez wszystkie szkoły na terenie Gminy i podlegają ciągłej ewaluacji, dzięki czemu na bieżąco uwzględniają

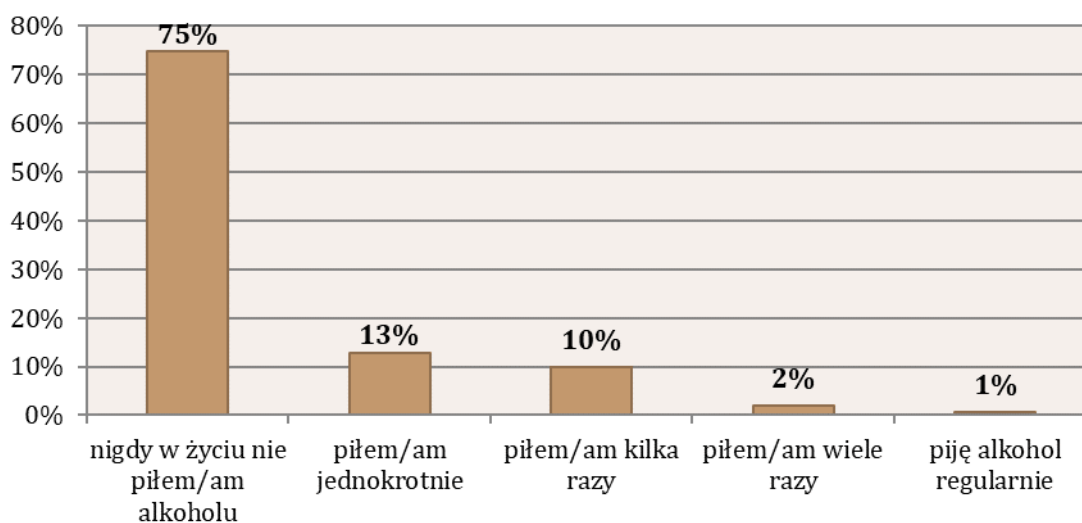
istniejące w środowisku potrzeby. Warsztaty prowadzone są przez pedagogów szkolnych i firmy zewnętrzne specjalizujące się w problematyce uzależnień dzieci i młodzieży. Szkoły realizując działania profilaktyczne korzystają z warsztatów realizowanych przez, Polskie Centrum Profilaktyki z Krakowa, Centrum Rozwoju Edukacji z Krakowa, Centrum Profilaktyki i Reedukacji "ATELIER" z Krakowa, Ośrodek Psychoprofilaktyki NOWA PERSPEKTYWA.

Szkoły z terenu gminy uczestniczyły w 2023 roku w zajęciach profilaktycznych finansowanych przez GKRPA oraz w akcji profilaktycznej organizowanej przez Powiatową Komendę Policji pt. „I TY możesz zapobiegać przemocy”, „Mamo, tato-co Wy na to?” . uczniowie szkoły Podstawowej w Dusznikach uczestniczyli w warsztatach profilaktycznych w Chojnie.

W badaniu diagnozującym problemy uzależnień i przemocy w Gminie Duszniki, przeprowadzonym w 2021 roku wzięło udział 301 uczniów, z czego 54% próby stanowili chłopcy, a 46% dziewczynki. Podsumowanie wyników badań w omawianej grupie zawiera informacje dotyczące pierwszego kontaktu ucznia z alkoholem. Z podanej próby dotyczy to 25% uczniów. Badani w grupie wiekowej 13-14 lat (38%) oraz 14-15 lat (37%) najczęściej spożywali alkohol. Inicjację alkoholową, większość ankietowanych, przeszło mając 10-13 lat (72%) i dotyczyło to spożywania piwa (72%), wódkę (30%), wino (30%) oraz szampana (28%). Niepokojący jest fakt, że dla co trzeciego niepełnoletniego ucznia zdobycie alkoholu w miejscu zamieszkania nie stanowi problemu. W opinii 64% badanych uczniów, alkohol szkodzi zdrowiu. Brak wiedzy na ten temat wykazało 10% ankietowanych, natomiast 3% twierdzi, że jest nieszkodliwy.

Pierwsze z pytań skierowanych do uczniów, odnosiło się do częstotliwości spożywania alkoholu przez młodych mieszkańców Gminy. Zebrany materiał badawczy wykazał, że kontakt z nim miał średnio co czwarty uczeń, tj. 25%. W grupie osób, które zadeklarowały sięgnięcie po alkohol, 13% stanowią uczniowie, którzy spożywali go jednokrotnie, 10% kilka razy, 2% wiele razy, a 1% spożywa go regularnie.

Wykres 1. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? – ogółem

Źródło: *Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok*

Wśród badanych w wieku 11-12 lat, 7% ma za sobą inicjację alkoholową, z czego 3% piło jednokrotnie, a 4% kilka razy. 18% ankietowanych w wieku 12-13 lat spożywało napoje wysokoprocentowe, z czego 11% jednokrotnie, natomiast 7% kilka razy. Wśród uczniów mających 13-14 lat, 38% ma za sobą inicjację alkoholową, z czego 21% piło jednokrotnie, 12% kilka razy, 4% wiele razy, a 1% sięga po niego regularnie. W przedziale wiekowym 14-15 lat 37% uczniów spożywało alkohol, w tym: 13% piło jednokrotnie, 19% kilka razy, 4% wiele razy, zaś 2% sięga po niego regularnie.

Wykres 2. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? – podział na wiek

	nigdy w życiu nie piłem/am alkoholu	piłem/am jednokrotnie	piłem/am kilka razy	piłem/am wiele razy	piję alkohol regularnie
14-15 lat	63%	13%	19%	4%	2%
13-14 lat	62%	21%	12%	4%	1%
12-13 lat	82%	11%	7%	0%	0%
11-12 lat	93%	3%	4%	0%	0%

Źródło: *Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok*

Na kolejne pytanie odpowiadali tylko ci uczniowie, którzy pili alkohol, tj. 76 osób.

W ramach badań uzyskano również informację o sposobie otrzymania/zdobycia alkoholu przez uczniów. Na podstawie deklaracji badanych możemy stwierdzić, że ankietowani otrzymali alkohol do spróbowania od rodziców (41 osób, tj. 54%) oraz byli nim częstowani (21 osób, tj. 28%). 10 osób podało, że alkohol miało od starszych kolegów (13%), 9 osób (tj. 12%) podkraść rodzicom, bądź poprosili kogoś o jego zakup (7 osób, tj. 9%). W odpowiedzi „inne” uczniowie przyznali, że skosztowali alkoholu przez przypadek.

Tabela 10. W jaki sposób otrzymałeś/aś – zdobyłeś/aś alkohol?

ODPOWIEDŹ	%	Liczba odpowiedzi
rodzice dali mi spróbować	54%	41
ktoś mnie poczęstował	28%	21
dostałem/am od starszych kolegów	13%	10
podkraść/am rodzicom	12%	9
poprosiłem/am kogoś o kupno	9%	7
inne	8%	6

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Źródło: *Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok*

Uczniowie, którzy spożywali alkohol zostali poproszeni o określenie, w jakim wieku pierwszy raz po niego sięgnęli. Odpowiedzi respondentów są następujące: 8 osób miało mniej niż 10 lat (11%), 53 ankietowanych wskazało na przedział wiekowy 10-13 lat (72%), 12 uczniów miało wówczas 14-16 lat (16%), natomiast 1 badany – 17-18 lat (1%).

Tabela 11. W jakim wieku pierwszy raz spożyłeś/aś alkohol?

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
mniej niż 10 lat	11%	8
10-13 lat	72%	53
14-16 lat	16%	12
17-18 lat	1%	1

Źródło: *Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok*

Kolejne pytanie zadane uczniom ze szkół znajdujących się na terenie Gminy Duszniki, odnosiło się do częstotliwości picia alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. W tym okresie 23 osoby zadeklarowały spożywanie alkoholu, wskazując, iż miało to miejsce: 1-2 razy (17 osób, tj. 22%) oraz 3-4 razy (6 osób, tj. 8%).

Tabela 122. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni?

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	70%	53
1 – 2 razy	22%	17
3 – 4 razy	8%	6
5 – 7 razy	0%	0
Więcej niż 7 razy	0%	0

Źródło: *Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok*

WNIOSEK: co czwarty uczeń ma za sobą inicjację alkoholową, z czego najczęściej po niego sięgają badani w wieku 13-14 lat (38%).

W ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem, żaden z ankietowanych nie sięgnął po substancje psychoaktywne (4 osoby, tj. 100%).

Tabela 13. Jak często zażywałeś/aś narkotyki/dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni?

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
nie zażywałem/am narkotyków/dopalaczy w ciągu ostatnich 30 dni	100%	4
1 – 2 razy	0%	0
3 – 4 razy	0%	0
5 – 10 razy	0%	0
więcej niż 10 razy	0%	0

Źródło: *Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok*

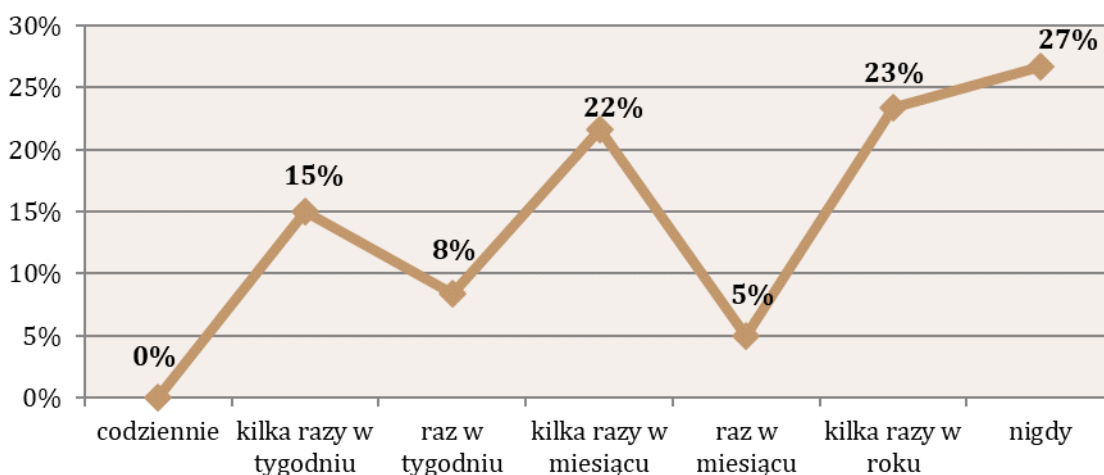
WNIOSEK: problem sięgania po środki psychoaktywne wśród uczniów jest niewielki.

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH

MIESZKAŃCÓW

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie Gminy Duszniki wzięło udział 60 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Możemy zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet w badaniu zdecydowaną przewagę miały kobiety – stanowiły one 80% ogółu. Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli mocno zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani mający 36-45 lat (28%). Badani w wieku 26-35 lat stanowili 23% ogółu, a 46-55 lat – 18%. Wśród osób biorących udział w badaniu, byli również mieszkańcy mający mniej niż 25 lat (17%), 56-65 lat (8%) oraz powyżej 65 lat (5%).

Wykres 3. Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Źródło: Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok

Poniższa tabela przedstawia ilość porcji alkoholu wypijanych przez ankietowanych w ciągu całego dnia, w którym go spożywają. Większość z respondentów deklaruje, że w dniu, w którym sięga po alkohol wypija 1-2 porcji tego napoju (32 osoby, tj. 73%). Mniejsza część mieszkańców wskazała na 3-4 porcje (10 osób, tj. 23%) oraz na 5-7 porcji (2 osoby, tj. 5%).

Tabela 143. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250 ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml).

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
1-2	73%	32
3-4	23%	10
5-7	5%	2
8-10	0%	0
11-13 i więcej	0%	0

Źródło: *Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok*

W dalszej kolejności respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu. Na podstawie deklaracji badanych możemy stwierdzić, że większość mieszkańców nigdy nie pracowała w stanie nietrzeźwości (41 osób, tj. 93%). Do takiego zachowania przyznało się 3 badanych (7%), którzy stwierdzili że było to zdarzenie jednokrotne.

Tabela 15. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
nigdy mi się to nie zdarzyło	93%	41
raz mi się to zdarzyło	7%	3
zdarza mi się to sporadycznie	0%	0
zdarza mi się to często	0%	0

Źródło: *Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok*

Kolejną kwestią analizowaną w Diagnozie było prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu. Większość respondentów zadeklarowała, że nigdy nie kierowało pojazdem w stanie nietrzeźwości (43 osoby, tj. 98%). Na uwagę zasługuje jednak fakt, że 1 osobie zdarzyło się to raz (2%).

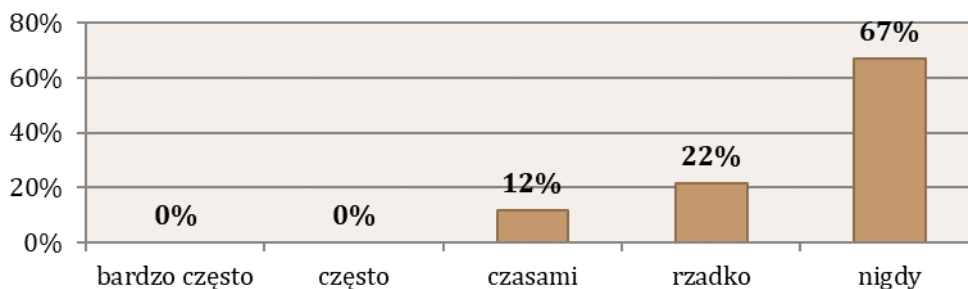
Tabela 16. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
nigdy mi się to nie zdarzyło	98%	43
raz mi się to zdarzyło	2%	1
zdarza mi się to sporadycznie	0%	0
zdarza mi się to często	0%	0

Źródło: *Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok*

Następnym etapem badania było sprawdzenie skali problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu w Gminie. Jak wynika z zebranych danych, 34% respondentów było świadkiem prowadzenia pojazdu przez osoby nietrzeźwe. 22% badanych wskazało na odpowiedź „rzadko”, natomiast 12% stwierdziło, że było tego świadkiem czasami.

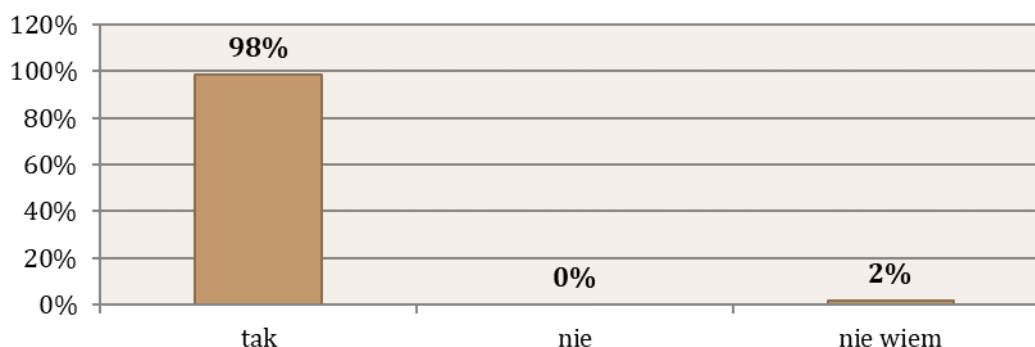
Wykres 4. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji w swojej miejscowości, kiedy ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?

Źródło: *Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok*

W jednym z pytań poproszono ankietowanych o wyrażenie swojej opinii na temat wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Zebrany materiał badawczy wykazał, że wśród 2% mieszkańców Gminy, występuje brak świadomości w tym zakresie – wskazali na odpowiedź „nie wiem”.

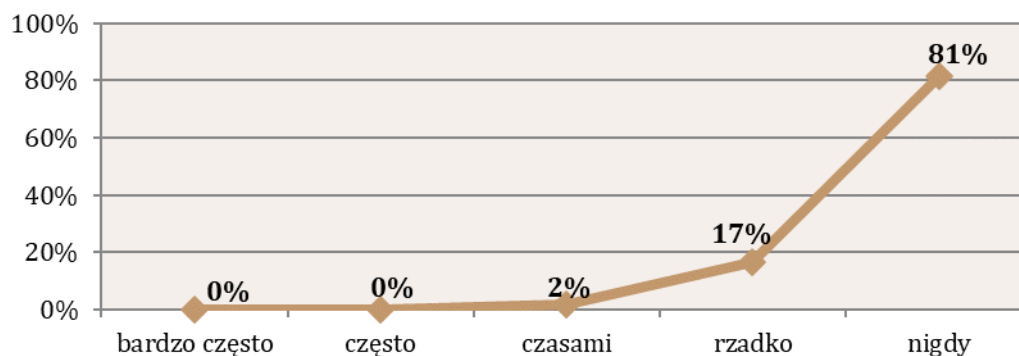
Wykres 5. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?

Źródło: *Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok*

Respondenci zostali również poproszeni o określenie, czy zauważyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy na terenie swojej miejscowości, kobiety w ciąży spożywające alkohol. Świadkiem takiej sytuacji było 19% respondentów, w tym 17% osób zdarzało się to rzadko, a 2% – czasami.

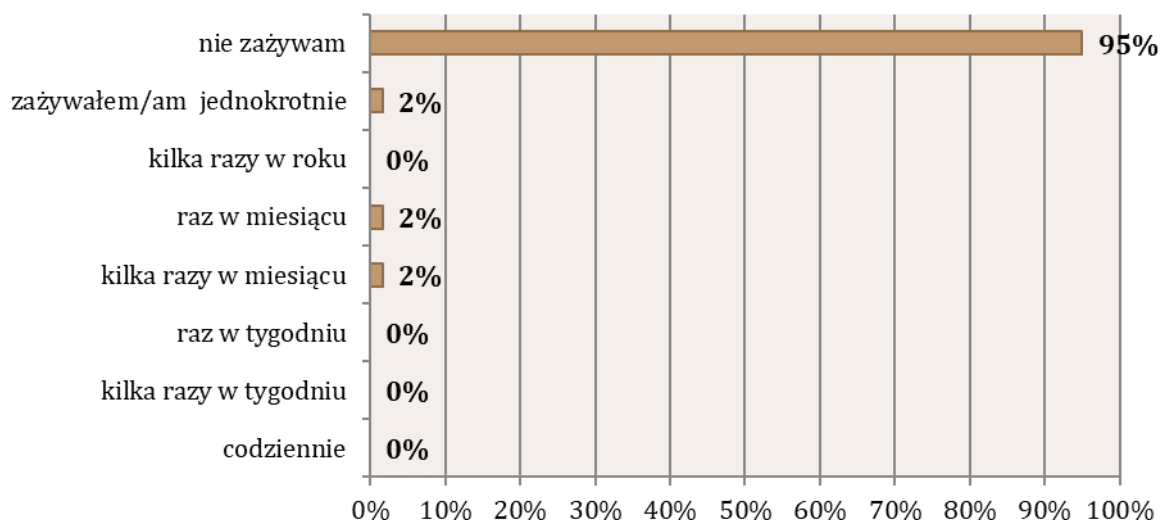
Wykres 6. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy widział/a Pan/i na terenie gminy kobiety w ciąży spożywające alkohol?

Źródło: Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok

WNIOSEK: problem alkoholowy nie jest alarmujący wśród dorosłych mieszkańców gminy. Należy podjąć działania edukacyjne dotyczące szkodliwości spożywania alkoholu

Wykres 7. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?

Źródło: Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Duszniki 2021 rok

WNIOSEK: problem zażywania substancji psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców gminy nie jest alarmujący.

GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Do głównych zadań realizowanych przez Komisję należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. W poniższej tabeli zestawiono zadania realizowane przez komisję.

Tab.17. Zadania realizowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadania	2021	2022	2023
Podjęcie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym:			
- liczba przyjętych wniosków	15	6	9
- liczba osób zmotywowanych do podjęcia leczenia dobrowolnego	0	0	0
- liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez	6	5	3

biegłych			
- liczba wniosków skierowanych do sądu	6	9	6
Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, w tym:			
- liczba zaplanowanych kontroli	4	4	4
- liczba przeprowadzonych kontroli	4	4	4
Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym:			
- liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	3	4	2
Udział członków komisji w pracach grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	3	3	3

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

PUNKT KONSULTACYJNY DS. UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY

Tab.18. Dane dot. działalności Punktu konsultacyjnego ds. uzależnień i przemocy w rodzinie.

Rok	2021	2022	2023
Liczba konsultacji ogółem	119	85	67
Konsultacje w zakresie uzależnienia od alkoholu	81	67	54
Konsultacje w zakresie uzależnienia od narkotyków	0	0	1
Konsultacje osób doznających przemocy domowej	2	3	2
Przeprowadzone rozmowy motywujące do podjęcia leczenia	35	28	31
Przeprowadzone rozmowy wspierające z trzeźwiejącymi alkoholikami	55	41	22

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Liczba konsultacji w zakresie rozmów wspierających z trzeźwiejącymi alkoholikami w 2023 roku zmalała, co przy dużej dostępności alkoholu może generować wzrost uzależnienia od alkoholu. Prowadzone działania wspierające trzeźwiejących alkoholików są ważnym elementem utrzymywania przez nich trzeźwości. Jest to szczególnie istotne, w sytuacjach zaspokajania ważnych, dla każdego człowieka potrzeb zaopatrywania się w produkty spożywcze. Prawie każda placówka handlująca w Polsce produktami spożywczymi, handluje napojami alkoholowymi. Sam widok alkoholu podczas wykonywania zakupów może być „niebezpieczny”, kupując alkohol, wracają do picia. Duża dostępność alkoholu nie daje im szans na kontynuowanie zdrowienia.

PLACÓWKI LECZENIA ODWYKOWEGO

„Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych z nią związanych. W świetle nowoczesnej wiedzy uzależnienie od alkoholu jest chorobą wieloczynnikową, bio-psycho-społeczną, uszkadzającą funkcjonowanie człowieka w sferze somatycznej, psychicznej, społecznej i duchowej” (Państwowa Agencja Rozwiązywania problemów Alkoholowych).

Tabela Nr 19. Dane dotyczące osób korzystających ze specjalistycznej terapii

Rok	2021	2022	2023
Liczba osób objętych terapią	6	5	5
w tym liczba osób z problemem alkoholowym	6	5	5
Liczba rodzin objętych pomocą	0	0	0
w tym liczba rodzin z problemem alkoholowym	0	0	0

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Osoby z problemami uzależnień, po rozmowie z zespołem motywującym do podjęcia leczenia GKRPA, kierowane są głównie do Ośrodka terapii i Promocji Zdrowia Psychicznego Niepublicznej Specjalistycznej Paradni Psychologiczno– Pedagogicznej Centrum Zdrowia ALOHA- MED w Szamotułach. Terapia prowadzona jest przez psychologa klinicznego oraz specjalistę psychiatrii.

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W DUSZNIKACH

Tabela Nr 20. Działania Ośrodka Pomocy Społecznej

Rok	2021	2022	2023
Liczba rodzin objętych pomocą	127	113	113
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	12	8	14
Liczba wniosków skierowanych przez pracowników socjalnych do komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w sprawie procedury sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego	4	0	2

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Liczba rodzin z problemem alkoholowym na terenie Gminy Duszniki w ostatnim roku nieznacznie wzrosła.

ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY DS. PRZEMOCY DOMOWEJ

Tabela Nr 21. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy Domowej

Rok	2021	2022	2023
Liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty	16	27	24
Liczba NK w rodzinie z problemem alkoholowym	9	22	20

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny.

Osoby i rodziny dotknięte problemem przemocy mają możliwość wsparcia i pomocy oferowanej przez specjalistów w dziedzinie psychologii uzależnień w punkcie konsultacyjnym w Dusznikach.

POSTERUNEK POLICJI W DUSZNIKACH

Wśród mieszkańców gminy znacznym problemem są nietrzeźwi kierowcy. Z prowadzonych statystyk przez Komendę Powiatową Policji w Szamotułach wynika, że liczba prowadzonych postępowań w związku z prowadzeniem pojazdu w stanie nietrzeźwości wyniosła w roku 2021 - 28, w roku 2022 – 15, natomiast w roku 2023 – 9. Za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą albo nad małoletnim prowadzono postępowań przygotowawczych, w roku 2021 – 11, w 2022 roku – 7, w roku 2023 – 4. Z tytułu posiadania środków odurzających lub substancji psychotropowych prowadzono w roku 2021 - 6 postępowań przygotowawczych, w roku 2022 - 5 postępowań przygotowawczych, natomiast w 2023 – 5. Liczbę mieszkańców gminy zatrzymanych do wytrzeźwienia przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab.22. Liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia.

Rok	2021	2022	2023
Liczba zatrzymanych osób nietrzeźwych	14	28	30

Źródło: Posterunek Policji w Dusznikach.

II. LISTA AKTUALNYCH PROBLEMÓW WYNIKAJĄCYCH Z ANALIZY DANYCH STATYSTYCZNYCH ORAZ CELE WYNIKAJĄCE Z ANALIZY ZBADANYCH PROBLEMÓW

Problemy wynikające z diagnozy	Cele działań
Bardzo wysokie kwoty uzyskane ze sprzedaży napojów alkoholowych przez sprzedawców (oświadczenia).	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie dostępności alkoholu. <u>Cel szczegółowy:</u>

	Ograniczenie limitu punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
Bardzo wysoka kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu mieszkańcy Gminy Duszniki.	<u>Cel główny:</u> Obniżenie dostępności alkoholu. <u>Cel szczegółowy:</u> Ograniczenie limitu punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
Wzrastające liczby zezwoleń niebędących w obiegu prawnym („niewykorzystanych”).	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie wysokiego poziomu zezwoleń niebędących w obiegu prawnym („niewykorzystanych”). <u>Cel szczegółowy:</u> Ograniczenie limitu punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
Bardzo niekorzystny wskaźnik liczby osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych.	<u>Cel główny:</u> Obniżenie niekorzystnego wskaźnika <u>Cel szczegółowy:</u> Ograniczenie limitu punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
Wzrost liberalnego podejścia rodziców do picia alkoholu przez ich dzieci	<u>Cel główny:</u> Zahamowanie wzrostu liberalnego podejścia rodziców do picia alkoholu przez ich dzieci <u>Cel szczegółowy:</u> Zapewnienie rodzicom warsztatów w zakresie szkód powodowanych przez alkohol spożywany przez rozwijający się organizm dziecka
Duże przyzwolenie społeczne na sposoby „zdobywania” alkoholu przez dzieci i młodzież	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie społecznego przyzwolenia <u>Cel szczegółowy:</u> Zapewnienie dostępności do programów edukacyjnych.
Około 60% nastolatków sięga po alkohol. Niski wiek inicjacji alkoholowej, niespełna 12 lat.	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie dostępu do alkoholu, szczególnie nastolatkom. <u>Cel szczegółowy:</u>

	Realizacja rekomendowanych programów w szkołach, skierowanych do dzieci i ich rodziców
--	--

III. ZADANIA, WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ

Zadania zaplanowane w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii na lata 2025-2028 rok w Dusznikach w ramach Narodowego Programu Zdrowia.

Są to zadania regulacyjne i zapewniające skuteczne egzekwowanie przepisów w zakresie zmniejszenia dostępności fizycznej alkoholu (NPZ 3.1.3.).

Z analizy danych zebranych na potrzeby konstruowania niniejszego Programu wynika, że dostępność alkoholu jest nadal bardzo duża. Powołując się na zapis art. 12 ust. 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi⁵ w tabeli poniżej zasugerowano działania w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu w Gminie Duszniki.

LP	Sugerowane działania w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu i narkotyków w Gminie Duszniki
1	Przystąpienie do realizowanych ogólnopolskich kampanii informacyjnych w zakresie szkodliwości spożycia alkoholu.
2	Zwiększenie liczby osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych – im mniej osób przypada na jeden punkt sprzedaży, tym większa dostępność alkoholu.
3	Stałe podnoszenie kompetencji nauczycieli, pedagogów, rodziców w zakresie substancji psychoaktywnych (np. przewodnik dostępny online na stronie www.trzymajpion.pl)

Uzasadnienie potrzeby ograniczenia dostępności alkoholu w Gminie Duszniki.

Wskaźniki związane z negatywnymi skutkami spożywania alkoholu w latach 2021-2023.

- Utrzymująca się na wysokim poziomie liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych – w 2021 roku- 103 osoby, w roku 2022 - 125 osób, w roku 2023-131 osób;

⁵ Art. 12, ust. 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wskazania: „Maksymalna liczba zezwoleń, o której mowa w ust. 1, usytuowanie miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych oraz godziny sprzedaży nocnej napojów alkoholowych uwzględniają postanowienia gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych”

- Bardzo wysokie wartości sprzedanego alkoholu ogółem w latach 2021-2023,
- Bardzo wysoka kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu mieszkańcy Gminy Duszniki - na poziomie **od 1276,79 zł w 2021 roku, 1376,94 zł w 2022 roku oraz 1 340,12 zł w 2023 roku,**
- Duże spożycie alkoholu przez dzieci i młodzież - w okresie ostatnich 30 dni przed diagnozą 22 % uczniów piło alkohol 1 do 2 razy, a 8% od 3 do 4 razy.
- Wśród 54 % uczniów alkohol do spróbowania otrzymali od rodziców.

Z analizy powyższych danych wynika, że dostępność alkoholu na terenie Gminy Duszniki jest bardzo duża.

Alkohol „odpowiada” za takie problemy zdrowotne, jak zaburzenia psychiczne i behawioralne, zatrucia alkoholem, alkoholową marskość wątroby, choroby serca i nowotwory. Badania ostatnich dziesięcioleci przyniosły wiele wyników dokumentujących silną zależność między poziomem konsumpcji alkoholu a wieloma problemami zdrowia i porządku publicznego. Konsumpcja alkoholu związana jest również z zakłóceniami porządku publicznego i przemocą domową. Jest wiele badań, które pokazują, że dostępność alkoholu ma kluczowe znaczenie dla wielkości konsumpcji. Wzrost liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przedłużenie godzin ich otwarcia, samoobsługa prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku. Dostępność ma więc wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei ma wpływ na rozpowszechnienie problemów społecznych.

Zadania, wskaźniki realizacji zadań.

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań
1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków	
Prowadzenie punktu konsultacyjnego	
1.1. Działania wspomagające programy edukacyjne poprzez zakup broszurek, ulotek, książek i innych materiałów edukacyjnych.	- liczba działań edukacyjnych
1.2. Informowanie o instytucjach i placówkach wsparcia w zakresie problemów uzależnień i przemocy domowej klientom Punktu.	- liczba udzielonych informacji w ciągu roku
1.3. Kierowanie osób zgłoszonych, w ramach procedury sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego, na badania do biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu celem uzyskania opinii.	- liczba osób skierowanych na badania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu

2. Udzielanie rodzinom, w których wstępują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową	
2.1. Udzielanie pomocy psychospołecznej przez psychologa/psychoterapeutę.	- liczba osób, którym w zakresie działań GKRPA psycholog udzielił pomocy
2.2. Udzielanie pomocy prawnej.	- liczba osób, którym udzielono pomocy w zakresie prawnym
2.3. Wszczywanie procedury „Niebieskie Karty” w ramach działań realizowanych przez członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, w związku z nadużywaniem alkoholu.	- liczba wszczętych procedur
2.3. Prowadzenie zajęć z zakresu profilaktyki selektywnej dla dzieci w rodzin z problemem alkoholowym.	- liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w zajęciach
2.4. Warsztaty dla osób współzależnionych dorosłych prowadzone przez psychologa/psychoterapeutę.	- liczba warsztatów - liczba osób uczestniczących w warsztatach
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych	
3.1. Realizowanie rekomendowanych programów profilaktycznych dla uczniów.	- liczba realizowanych programów - - liczba uczniów uczestniczących w programach, - liczba nauczycieli realizujących program
3.2. Realizowanie szkoleń dla grup zawodowych zajmujących się profilaktyką problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem przemocy domowej (członkowie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Diagnostyczno-Pomocowych)	- liczba przeprowadzonych szkoleń - liczba uczestników szkoleń
3.3. Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w tym wsparcie organizowanych zajęć profilaktycznych.	- liczba zorganizowanych zajęć, - liczba odbiorców,
3.4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w formie: 3.4.1. Promowania wśród mieszkańców Gminy Duszniki właściwych form spędzania czasu wolnego poprzez organizację wypoczynku z realizacją programu profilaktyki alkoholowej. 3.4.2. Organizacji wyjazdowego wypoczynku letniego wraz z realizacją programu profilaktyki alkoholowej dla dzieci i młodzieży. 3.4.3. Prowadzenia działań profilaktycznych dla mieszkańców Gminy Duszniki pn. "Profilaktyka poprzez sport".	- liczba zorganizowanych form wypoczynku, - liczba uczestników

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych	
4.1. Realizacja programów wpierania trzeźwienia w Klubie Abstynenta.	- liczba zrealizowanych szkoleń, - liczba uczestników szkoleń
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	
5.1. Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13 ¹ (ograniczenia dotyczące reklamy i promocji napojów alkoholowych).	- liczba podjętych interwencji z art. 13 ¹
5.2. Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.15 (osoby objęte zakazem sprzedaży, podawania napojów alkoholowych).	- liczba podjętych interwencji z art. 15
5.3. Prowadzenie kontroli zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.	- liczba kontroli
6. Zadania gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	
6.1. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym:	- liczba przyjętych wniosków - liczba osób zmotywowanych do podjęcia leczenia dobrowolnego - liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych - liczba wniosków skierowanych do sądu
6.2. Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, w tym:	- liczba zaplanowanych kontroli - liczba przeprowadzonych kontroli
6.3. Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym:	- liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych
6.4. Udział członków komisji w pracach grup diagnostyczno-pomocowych ds. przeciwdziałania przemocy domowej	- liczba grup diagnostyczno-pomocowych, - liczba członków komisji uczestniczących w pracach grup diagnostyczno-pomocowych

Analiza SWOT

Do określania priorytetów działań w pracach nad Gminnym programem użyto analizy SWOT, która posłużyła do oceny zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych czynników wpływających na realizację zaplanowanych zadań.

Mocne strony	Słabe strony
Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii Gminna Komisja Rozwiązania Problemów Alkoholowych Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. Uzależnień, Współzależnienia i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Dusznikach	Wzrost liczby osób dorosłych z problemem alkoholowym, Picie alkoholu przez młodzież, Uzależnienia łączone, Kontakt z narkotykami i nowymi substancjami psychoaktywnymi ,

Współpraca z policją, kuratorami, sądem, prokuraturą, placówkami oświatowymi Działalność GOPS Prowadzenie placówki wsparcia dziennego.	Niski status ekonomiczny, Brak zatrudnienia, Brak poczucia bezpieczeństwa, Stygmatyzacja uzależnionych i ich rodzin, Przyzwolenie społeczne na spożywanie alkoholu.
Szanse	Zagrożenie
Programy rekomendowane i inne o udowodnionej skuteczności Edukacja przedstawicieli grup zawodowych Rozwój grup wsparcia dla osób z problemem alkoholowym Współpraca z instytucjami i osobami zajmującymi się problematyką uzależnień Promocja zdrowego stylu życia Organizacja Dni Trzeźwości Promowanie postawy prozdrowotnej u ludzi młodych.	Brak zrozumienia istoty uzależnienia w społeczeństwie, Brak skutecznych rozwiązań prawnych w pomocy osobom uzależnionym, Wzrost marginalizacji osób uzależnionych, Wzorce kulturowe, trendy, moda na spędzanie czasu wolnego z alkoholem, Roszczeniowa postawa społeczna.

IV. ZASOBY GMINY W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIU NARKOMANII

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, siedziba Duszniki, ul. Sportowa 1, kontakt z Przewodniczącą Komisji w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w godzinach urzędowania, nr telefonu 61 2919080, kontakt z sekretarzem komisji Urząd Gminy nr telefonu 61 2919075 wew.100;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, siedziba Duszniki ul. Jana Pawła II 8, nr telefonu 61 2919080;
- Posterunek Policji, siedziba Duszniki ul. Lipowa 5a, tel. 47 77 32 350;
- Szkoły podstawowe z terenu Gminy:
Szkoła Podstawowa w Dusznikach, ul. Broniewskiego 3, tel. 61 29 19 162;
Szkoła Podstawowa w Grzebienisku, ul. Szkolna 16, tel. 61 29 18 604;
Szkoła Podstawowa w Sędzinku, ul. Szkolna 9, tel. 61 29 18 804;
- Grupa AA, spotkania każda sobota, o godz. 18⁰⁰ w Dusznikach, ul. Broniewskiego (salka parafialna).

V. Koordynowanie zadań Programu.

1. Koordynację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powierza się Przewodniczącej komisji.
2. Zadania realizowane są przez zakupy, zlecenia zewnętrzne, wybór ofert.
3. Obsługę administracyjną i prawną Komisji zapewnia sekretarz komisji.

VI. Finansowanie zadań Programu.

1. Gminny Program realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy w ramach środków finansowych planowanych w budżecie Gminy Duszniki, pozyskiwanych zgodnie z art. 9 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

2. Określa je preliminarz wydatków opracowany na dany rok, zgodny z projektem budżetu Gminy w dziale 851-ochrona zdrowia, w rozdziale 85154-przeciwdziałanie alkoholizmowi. Niewykorzystane środki przeznaczone na realizację Programu w danym roku zwiększają budżet na realizację zadań w roku następnym.

3. Ustalenie zasad wynagradzania, zwrotu kosztów podróży członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych:

Członkowie GKRPA otrzymują wynagrodzenie ryczałtowe, miesięcznie na podstawie pisemnego wniosku przedłożonego przez przewodniczącego do Referatu Finansowego Urzędu Gminy w Dusznikach, w wysokości (brutto), na podstawie minimalnego wynagrodzenia ogłoszonego w obwieszczeniu Prezesa Rady Ministrów na rok, w którym realizowany jest program:

a) za udział w pracach Komisji (miesięcznie) – 30% minimalnego wynagrodzenia dla Przewodniczącego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oraz sekretarza Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

b) za udział w pracach Komisji (miesięcznie) – 20% minimalnego wynagrodzenia dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

c) za przeprowadzenie kontroli jednego punktu sprzedaży napojów alkoholowych – 8% minimalnego wynagrodzenia.

Członkom komisji przysługuje zwrot kosztów przejazdów i noclegów z tytułu wyjazdów na szkolenia lub wyjazdów związanych z zadaniami realizowanymi przez Komisję na zasadach obowiązujących w Urzędzie.

Środki na realizację Gminnego Programu profilaktyki i Rozwiązywania problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025-2028 ujmują się w budżecie Gminy Duszniki- dział 851, rozdział 85153,85154

Rok 2025	230 000,00 zł
Rok 2026	240 000,00 zł
Rok 2027	250 000,00 zł
Rok 2028	260 000,00 zł

VII. Harmonogram zadań – stanowi załącznik Nr 2 do uchwały.

VIII. Materiały źródłowe.

1. Sierosławski J., Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r. ESPAD 2019. Warszawa 2020.
2. Budowa gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z wykorzystaniem metody drzewa problemów – drzewa celów. Katarzyna Łukowska, Katarzyna Okulicz-Kozaryn, Fundacja ETOH, Warszawa 2016.
3. Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w 2024 roku, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023.
5. Badania ESPAD 2019, Warszawa 2020.